Literatura catalana

Gabriel Ferrater i poesia de postguerra (lectures anteriors)

Exercicis · 15 exercicis

Proves d'accés a la universitat (PAU) de Catalunya. Ordenats del més recent al més antic.
Retalls dels exàmens i pautes oficials (selecat.cat / universitats.gencat.cat).

1. PAU 2010 · Setembre · Sèrie 2 · Exercici 3 (Opció B)

3. Comenteu el poema següent, titulat «Demà serà una cançó», del *Llibre de meravelles* de Vicent Andrés Estellés. Tingueu en compte, sobretot, els aspectes següents (no cal tractar-los separadament ni en el mateix ordre):

a) la contextualització del poema en l'obra de l'autor i la seva època, així com el tema fonamental del poema i com es desenvolupa;

b) l'anàlisi formal del poema: mètrica, rima, figures, etc.;

c) unes conclusions que relacionin el desenvolupament del tema amb els recursos lingüístics i literaris que s'hi empren.

[3 punts pel contingut; 2 punts per la capacitat d'argumentació i anàlisi, l'ordenació de les idees i la coherència del discurs]

DEMÀ SERÀ UNA CANÇÓ

Ab dol, ab gauig, ab mals, ab sanitat
Pere March

Animal de records, lent i trist animal,
ja no vius, sols recordes. Ja no vius, sols recordes
haver viscut alguna volta en alguna banda.
Felicitat suprema, l'hora d'escriure els versos.
No els versos estellats, apressats, que escrivies,
sinó els versos solemnes —solemnes?— del record.
Et permets recordar amb un paisatge i tot:
les butaques del cine, el film que es projectava,
del que no vàreu fer gens de cas, està clar:
i evoques l'Albereda, les granotes del riu,
les carcasses obrint-se en el cel de la fira,
tota València en flames la nit de Sant Josep
mentre fèieu l'amor en aquella terrassa.
Animal de records, lent i trist animal,
ara evoques i penses la carn fresca i suau
per on les teves mans o els teus besos anaven,
la glòria d'unes teles alegres i lleugeres,
els cavallons de teules rovellades, la brossa
que creixia, adorable, de sobte, entre les teules.
Animal de records, lent i trist animal.

L'Institut d'Estudis Catalans ha tingut cura de la correcció lingüística i de l'edició d'aquesta prova d'accés

2. PAU 2010 · Juny · Sèrie 1 · Exercici 1 (Opció B)

Opció B

1. Relacioneu aquestes paraules de Joan Fuster amb algunes característiques de la poesia de Vicent Andrés Estellés:

[3 punts]

> Fins que l'Estellés, un dia, tira al dret, i li «surt» —li «ix»— un vòmit de llengua, d'«idioma» reduït a imminències incontrolables, glopades de mots directes, que ens reconciliaven amb la veritat. Que ens reconciliaven amb la «veritat», amb minúscula, de la nostra vida «en valencià».

3. PAU 2010 · Juny · Sèrie 4 · Exercici 2 (Opció B)

2. S'ha dit que l'obra de Vicent Andrés Estellés fa pensar en una dèria per contar-ho tot, que en el poeta apareix una fúria per la catalogació de les coses. Com es manifesten aquests aspectes en la seva poesia?

[2 punts]

4. PAU 2010 · Juny · Sèrie 5 · Exercici 1 (Opció B)

Opció B

1. Digueu quins són els temes més repetits en els versos de Vicent Andrés Estellés, com els desenvolupa, des de quina perspectiva, etc. Exemplifiqueu-los amb algun dels poemes de l'antologia.

[3 punts]

5. PAU 2009 · Setembre · Sèrie 1 · Exercici 2 (Opció A)

2. Quina funció té el llenguatge col·loquial en la poesia de Vicent Andrés Estellés? Aporteu exemples a partir de la vostra lectura i expliqueu com apareix en el conjunt de la seva obra poètica.

[2 punts]

6. PAU 2009 · Juny · Sèrie 3 · Exercici 3 (Opció B)

3. Comenteu aquest text del *Llibre de meravelles* (1971), de Vicent Andrés Estellés, tenint en compte, sobretot, els aspectes següents (no cal tractar-los separadament ni en el mateix ordre):

a) la forma del poema —la mètrica, les repeticions, la narrativitat, els temps verbals— en relació amb el tema que expressa el poema;

b) la relació que es pot establir entre l'amor de lluny de la citació de l'inici, de Jaufré Rudel, amb la mena d'amor expressat en el poema. Podeu relacionar-ho amb la sensualitat, l'obsessió, la impossibilitat…;

c) l'època concreta que retrata el poema. Quin sentit té per a vosaltres la referència al poeta Ausiàs March? I per al poeta?

[3 punts pel contingut; 2 punts per la capacitat d'argumentació i anàlisi, l'ordenació de les idees i la coherència del discurs]

NO ESCRIC ÈGLOGUES

Irats e gauzens me'n partray
s'ieu ja la vey, l'amor de lonh
JAUFRÉ RUDEL

No hi havia a València dos cames com les teues.
Dolçament les recorde, amb els ulls plens de llàgrimes,
amb una teranyina de llàgrimes als ulls.
On ets? On són les teues cames tan adorables?
Recórrec l'Albereda, aquells llocs familiars.
Creue les nits. Evoque les baranes del riu.
Un cadàver verdós. Un cadàver fosfòric.
L'espectre de Francisco de la Torre, potser.
No hi havia a València dos cames com les teues.
Llargament escriuria sobre les teues cames.
Com si anasses per l'aigua, entre una aigua invisible,
entre una aigua claríssima, venies pel carrer.
La carn graciosa i fresca d'un cànter de Serra.
I jo t'evoque dreta sobre les teues cames.
Carregaven els hòmens els ventruts camions.
Venien autobusos de Gandia i Paterna.
Eixien veus dels bars, l'olor d'oli fregit.
Tu venies solemne sobre les teues cames.
Oh la solemnitat de la teua carn tendra,
del teu cos adorable sobre les llargues cames!
Carrer avall, venies entre els solars, els crits,
els infants que jugaven en eixir de l'escola,
la dona arreplegava la roba del terrat,
l'home recomponia lentament un rellotge
mentre un amic parlava dels seus anys de presó
per coses de la guerra, tu venies solemne,
amb més solemnitat que el crepuscle, o amb una
dignitat que el crepuscle rebia de tu sola.
Tota la majestat amada del crepuscle.

No hi havia a València dos cames com les teues,
amb la viva alegria de la virginitat.
Sempre venies, mai no arribaves del tot,
i jo et volia així, i jo ho volia així:
nasquí per aguardar-te, per veure com venies.
Inútilment recórrec els crepuscles, les nits.
Hi ha els hòmens que carreguen lentament camions.
Hi ha els bars, l'oli fregit, les parelles d'amants.
Jo recorde unes cames, les teues cames nues,
les teues llargues cames plenes de dignitat.
No hi havia a València dos cames com les teues.
Un cadàver verdós, un cadàver fosfòric
va tocant les anelles, va preguntant per tu.
Es desperta Ausiàs March en el vas del carner.
Jo no sé res de tu. Han passat segles, dies.
Inútilment recórrec València. No escric Èglogues.

L'Institut d'Estudis Catalans ha tingut cura de la correcció lingüística i de l'edició d'aquesta prova d'accés

7. PAU 2009 · Juny · Sèrie 4 · Exercici 2 (Opció A)

2. La poesia de Vicent Andrés Estellés pot ser entesa com el retrat literari d'un temps i d'un país —la postguerra i el País Valencià— en una represa de la poesia al País Valencià després de segles de silenci. Com és aquest retrat i contra què reacciona?

[2 punts]

8. PAU 2007 · Setembre · Sèrie 3 · Exercici 1 (Opció A)

Opció A

1. Miquel Martí i Pol en els poemes de *La fàbrica* es refereix a persones concretes i també a situacions col·lectives, bàsicament relacionades amb el sistema econòmic i social capitalista. Sense que calgui tractar cada un dels aspectes següents per separat, reflexioneu sobre:

— el paper que representen els individus en l'estructura social que es planteja en aquests poemes;
— el tractament que dóna el poeta als obrers, ja sigui individualment o en conjunt;
— els recursos formals i de llenguatge de què es val el poeta per a transmetre els seus sentiments respecte als obrers.

[3 punts]

9. PAU 2007 · Juny · Sèrie 1 · Exercici 3 (Opció B)

3. Comenteu el poema següent de *La fàbrica*, de Miquel Martí i Pol. Tingueu en compte, especialment, els aspectes següents (no cal tractar-los per separat ni per l'ordre que presenten):

— l'estructura interna del poema com a pauta d'exposició del tema;
— els elements de la realitat de què es val el poeta per a descriure els «avenços» a la fàbrica;
— el sentit del darrer vers.

[3 punts pel contingut; 2 punts per la capacitat d'argumentació i anàlisi, l'ordenació de les idees i la coherència del discurs]

EL PROGRÉS, DIUEN

Anys endarrera se solien penjar
estampes de la Mare de Déu
i flors de paper
a les columnes.
Eren uns temps en què cap dona
no tenia cura de més d'una contínua
i a cada secció hi havia un grup d'ajudantes
joves i sorolloses.
A poc a poc han desaparegut
les estampes, les flors, les ajudantes
i cada dona porta
quatre contínues, com a mínim.
Ara, al lloc on hi havia les estampes
hi sol haver un termòmetre
i cada dia augmenta
l'enveja i el recel entre la gent.

No serviria de res
tornar a penjar les flors
ni és d'esperar que es repeteixi
la presència de les noies.

El progrés, diuen, és irreversible.

L'Institut d'Estudis Catalans ha tingut cura de la correcció lingüística i de l'edició d'aquesta prova d'accés

10. PAU 2007 · Juny · Sèrie 2 · Exercici 2 (Opció B)

2. Quin sentit té el recurs d'estructurar en set parts el poema «La creació», de *La fàbrica*, de Miquel Martí i Pol? Què pretén transmetre l'autor amb aquest poema?
[2 punts]

3

11. PAU 2006 · Setembre · Sèrie 4 · Exercici 2 (Opció A)

2. Quins elements, de contingut i formals, atorguen la condició de «realisme» als poemes de *La fàbrica*, de Miquel Martí i Pol? [2 punts]

(Vegeu 3 al darrere)

12. PAU 2006 · Juny · Sèrie 1 · Exercici 3 (Opció A)

3. Comenteu el següent fragment del poema «La fàbrica», de Miquel Martí i Pol. Tingueu en compte, especialment, els següents aspectes (no cal tractar-los per separat ni per l'ordre que presenten):

   - la intenció del poeta que s'hi manifesta;
   - la caracterització dels obrers i dels amos;
   - les referències a la fàbrica i als elements que la conformen;
   - els recursos formals i de llenguatge.

   [3 punts pel contingut; 2 punts per la capacitat d'argumentació i anàlisi, l'ordenació de les idees i la coherència del discurs]

LA FÀBRICA

[...]
Aquella gent vull evocar, els qui viuen
encara, afeixuguits pels anys, estòlids,
i els altres, els qui han mort a plena ruta
d'aquests quaranta anys llargs. Ells i no els altres
–els qui ostentosament estampen
llur nom damunt la feina–
són els únics herois d'aquesta història.
Tants n'he tractats que els noms se m'acumulen
i el record pren diverses fesomies,
gestos diversos, veus també diverses.
La Maria Carné, que morirà soltera,
l'Isidre Feixas, en Cinto Filosa,
la Joana Martínez, que esbaldia
comunes i racons i s'arrugava
a poc a poc, com s'arruguen les fulles,
en Pep Salou, l'Agustí Vilanova,
la Carmeta Escalé, que ara es retira
i a vuit anys mal complerts ja treballava,
i tants i tants, vivents o no, que formen
un cos inert i pàl·lid a hores d'ara.
¿Què els pot salvar del no-res en què viuen
si no és la veu d'algú dels seus que en parli?
Al seu entorn la trista baluerna
ha anat creixent i ronca poderosa.
Com una tribanella, la sirena
barrina, ahir i avui, cervell i orelles
quatre cops cada dia i esvalota
l'ocellada que nia entre les branques
dels marronyers i dels pollancs. No és fàcil
fer sortir de l'oblit els qui van viure
amb un destí d'oblit per tota paga,
els qui van enronquir-se i esllomar-se
formiguejant desficiosos entre
boscos hostils de ferros i corretges,
enmig del gran soroll i, tanmateix, la gesta
d'ells, i no pas dels altres, configura
aquest sòlid passat de sang calenta
que em manté en un estat constant d'alerta
contra la defallença o la cobdícia.
Des del meu temps els penso i els evoco.
Presents o absents, és en llurs esperances
que em reconec. [...]

13. PAU 2006 · Juny · Sèrie 3 · Exercici 1 (Opció A)

Opció A

PAU. Curs 2005-2006

1. Els poemes de *La fàbrica*, de Miquel Martí i Pol, han estat considerats dins el corrent que s'ha anomenat «realisme social» o «realisme històric». A partir de la lectura del llibre, justifiqueu l'assignació a aquest corrent; per a això, tingueu en compte:

   - el contingut temàtic del llibre;
   - la intenció del poeta que s'hi manifesta;
   - el llenguatge i els recursos formals que hi predominen.

   [3 punts]

14. PAU 2005 · Setembre · Sèrie 3 · Exercici 1 (Opció B)

OPCIÓ B

1. Miquel Martí i Pol manifesta el següent a «La poesia, encara»:

   > Al costat del plaer estètic, no gens menyspreable per cert, la lectura de poesia no solament permet sinó que incita a aprofundir en el propi coneixement amb una intensitat superior a la de qualsevol altre gènere literari.

   A partir d'aquesta afirmació, comenteu el criteri del poeta sobre la relació entre poesia i autoconeixement, pel que fa tant al mateix poeta com al lector de poesia. [3 punts]

15. PAU 2005 · Juny · Sèrie 1 · Exercici 1 (Opció A)

OPCIÓ A

1. Miquel Martí i Pol afirma el següent respecte del seu concepte de poesia:

   > Mai no he entès la poesia com un refugi o com un joc. Per a mi sempre ha estat un combat cos a cos amb mi mateix, una aposta a tot o res, un risc absolut, i possiblement per això quan més satisfet m'ha deixat el que he escrit ha estat quan m'hi he sentit implicat en cos i ànima, és a dir, quan, com vaig escriure ja fa una pila d'anys, en cada mot m'hi jugava l'existència. [...] Sempre he seguit el camí del que podríem dir-ne compromís gairebé existencial entre vida i obra, si més no perquè mai no he tingut ni capacitat, ni domini, ni ofici, ni –diguem-ho tot– ganes de dissociar-les.

   A partir d'aquestes afirmacions, exposeu en què es fonamenta la seva concepció de la poesia i com entén la relació entre poeta i poesia. [3 punts]